

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI HUZURIDAGI
BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLIY ESTRADA SAN’ATI INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

**O‘zDK huzuridagi Botir Zokirov
nomidagi Milliy estrada san’ati
instituti rektori**

A.Mansurov

2024 yil “30” avgust

Ro‘yxatga olindi: № BD 60211400-1.16

RAQS FANINING

O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 - San’at va gumanitar fanlar

Ta’lim sohasi: 210 000 - San’at

Ta’lim yo‘nalishi: 60211400– Vokal san’ati: estrada xonandaligi

Toshkent – 2024

Fan/modul kodi RQS1409		O'quv yili 2024-2025	Semestr 1-4	ECTS-Kreditlar 9	
Fan/modulturi Majburiy		Ta'limtili O'zbek/rus		Xaftadagi dars soatlari 2	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jamiy uklama (soat)
	Raqs		120	150	270
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni</p> <p>“Raqs” fanining asosiy maqsadi – yuqori saviyadagi professional ijrochi bo‘lish uchun bakalavriatga kirgan talabalarga sahnada talab qilinayotgan artistik mahorat haqida mukammal bilimlarni o‘rgatishdan iborat. Bu fan o‘quv rejalariga muvofiq belgilangan semestrlarda amaliy mashg‘ulotlar shaklida o‘tiladi va Mutaxassislikning o‘ziga xos xususiyatlarini yanada chuqurroq o‘zlashtirib olishlariga katta yordam beradi.</p> <p>Fanning vazifasi – mashg‘ulotlarda rango-rang raqs ijro uslublari haqida aniq tasavvurga ega bo‘lib, amaliy mashg‘ulotlarda raqs xarakatlarni ko‘rsata olishlari zarur.</p> <p>Raqsning turli xil badiiy uslublarni o‘rganish, bir-biriga solishtirish va taqqoslash yo‘llari talabalarining dunyoqarashini, bilim chegarasini kengayib borishiga yo‘naltirilgan. Shu bilan birga raqs san’ati ijrochi-talabalarga kasbiy mahoratini oshirishga, yangi ijro uslublarni o‘zlashtirishga, o‘zbek milliy musiqa san’atimizdan bahramand bo‘lishiga puhta zamin yaratadi, umumiy bilim darajasini yuksalishiga xizmat qiladi.</p> <p>Bakalavriat bosqichi uchun tuzilgan mazkur dastur – Estrada xonandaligi bakalavriat ixtisosligi bo‘yicha tahsil oladigan talabalar uchun mo‘ljallangan.</p> <p style="text-align: center;">II. Asosiy qism (amaliy mashg‘ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi</p> <p style="text-align: center;">I – II SEMESTRLARI</p> <p style="text-align: center;">Kirish</p> <p>Raqs san’atining tarixiy asoslari. O‘zbekistonda raqs san’atining o‘rni. Raqsning turlari, janrlari, klassik va zamonaviy ko‘rinishlari. Raqs san’ati bilan bog‘liq asosiy ilmiy tadqiqotlar, adabiyoti, ulardan unumli foydalanish yuzasidan uslubi tavsiyalar.</p>				

1-mavzu. Raqs fanining maqsadi va vazifalari, musiqa ta'limidagi o'rni

Musiqaning ifodalashda raqs va ritmik xarakterlarining mazmun-mahorati. Xarakterlarning hillari va turlari. Jahon xalqlari madaniyatida raqslarning ijtimoiy o'rni.

2-mavzu. Mashg'ulot jarayonining asosiy bosqichlari

Ritmik qobiliyatini yuzaga keltirish mashqlari. Ritmik sezgirlik va xissiy olamini yaratishda roli. Asosiy ritmik uslublari.

3-mavzu. Raqsning texnikasi

Bosh xarakterlari: yonga burilish, to'g'ri tutish, oldinga va orqaga sal egilish. Gavda holatlari: rasmiy va turli xarakterlar bilan bog'liq. Qo'l xarakterlari: asosiy pozitsiyalar va ularning turlari. Oyoq holatlari va ularning boshqa omillari bilan chambarchas bog'langanligi.

4-mavzu. Raqsning milliy turlari

Yevropa raqslari va ularga xos xarakterlar. Vals, polonez, polka, menuet raqslarning asosiy xarakterlari.

5-mavzu. Raqsning milliy turlari

O'zbek raqs tarixidan. Buyuk raqqosalar haqida ma'lumotlar.

6-mavzu. Raqsning milliy turlari

Raqlarga xos ritmik va xoreografik xususiyatlar ustida ishlash.

7-mavzu. Raqsning milliy turlari

Talabalarda umumraqs tushunchalarni rivojlantirish.

8-mavzu. Turli davlat va xalqlarning xoreografiya yo'llarini o'rganish.

Surxandaryocha raqs.

9-mavzu. Turli davlat va xalqlarning xoreografiya yo'llarini o'rganish.

Klassik ekzersis bempo lie parter zal o'rtasida.

10-mavzu. Turli davlat va xalqlarning xoreografiya yo'llarini o'rganish.

Rus raqs elementlari.

11-mavzu. Turli davlat va xalqlarning xoreografiya yo'llarini o'rganish.

O'zbekcha raqs asosida etyudlar – farg'onacha, buxorocho, xorazimcha

(o'qituvchi xoxishiga qo'ra).

12-mavzu. Turli davlat va xaqlarning xoreografiya yo'llarini o'rganish.
Ispan raqs elementlari.

13-14-mavzu. Turli davlat va xaqlarning xoreografiya yo'llarini o'rganish.
Zamonaviy ritmik raqslar.

15-mavzu. Raqsni yaratish uslublari

Asosiy qonuniyatlar va talablar. Bilim va muntazam mashqlarning muhimligi.

Oraliq nazorat

Oraliq nazorat – har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda kafedrada topshiriladi.

Kollokvium, Akademik konsert.

Yakuniy nazorat.

Yakuniy nazorat - har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda kafedrada topshiriladi.

Kollokvium, Akademik konsert.

III – IV SEMESTRLARI

1-mavzu. Sahnada raqs xarakati ustida ishlash.

Kursda talabalar qo'llar, korpus, bosh, oyoqlar asosiy pozitsiyalari va ularning turli ko'nikmalarini egallashlari lozim. Ritmik qobiliyatni o'stirishga qaratilgan mashqlar ustida ishlashlari ko'zda tutilgan. Razminka 6 pozitsiyadan.

2-mavzu. Raqsning texnikasi.

Bosh xarakatlari: yonga burilish, to'g'ri tutish, oldinga va orqaga sal egilish. Gavda holatlari: rasmiy va turli xarakatlar bilan bog'liq. Qo'l xarakatlari: asosiy pozitsiyalar va ularning turlari. Oyoq holatlari va ularning boshqa omillari bilan chambarchas bog'langanligi.

3-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakatlar: Polsha polonezi 18-asr raqsning asosiy xarakatlari.

4-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakterlar: Braziliya “Samba”si raqsning asosiy xarakterlari

5-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakterlar: Argentina tangosi raqsning asosiy xarakterlari.

6-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakterlar: Djayf raqsning asosiy xarakterlari.

7-mavzu. Raqsning milliy turlari.

O'zbek raqsi tarixidan. Buyuk raqqosalar haqida ma'lumotlar. Buxorocho raqs matabi (Etyud).

8-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakterlar: Zamonaviy ritmik raqs.

Oraliq nazorat

Oraliq nazorat – har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda kafedrada topshiriladi.

Kollokvium, Akademik konsert.

Yakuniy nazorat.

Yakuniy nazorat - har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda kafedrada topshiriladi.

Kollokvium, Akademik konsert.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Raqs fanining maqsadi va vazifalari, musiqa ta'limidagi o'rni;
2. Tanlangan raqs asarlarni o'rganish va o'qituvchi bilan repetitsiya qilish;
3. Ritmik qobiliyatini yuzaga keltirish mashqlari;
4. Raqs ijro texnikasini o'stirish;
5. Bosh xarakterlari: yonga burilish, to'g'ri tutish, oldinga va orqaga sal egilish;
6. Ijromahorati, artistizm, stil ifodasi ko'nikmalarini egallash;
7. Talabalar bir-birini tinglab, ijroni baholash;
8. Qo'l xarakterlari: asosiy pozitsiyalar va ularning turlari;

(o'qituvchi xoxishiga qo'ra).

12-mavzu. Turli davlat va xaqlarning xoreografiya yo'llarini o'rganish.
Ispan raqs elementlari.

13-14-mavzu. Turli davlat va xaqlarning xoreografiya yo'llarini o'rganish.
Zamonaviy ritmik raqslar.

15-mavzu. Raqsni yaratish uslublari

Asosiy qonuniyatlar va talablar. Bilim va muntazam mashqlarning muhimligi.

Oraliq nazorat

Oraliq nazorat – har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda kafedrada topshiriladi.

Kollokvium, Akademik konsert.

Yakuniy nazorat.

Yakuniy nazorat - har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda kafedrada topshiriladi.

Kollokvium, Akademik konsert.

III – IV SEMESTRLARI

1-mavzu. Sahnada raqs xarakati ustida ishlash.

Kursda talabalar qo'llar, korpus, bosh, oyoqlar asosiy pozitsiyalari va ularning turli ko'nikmalarini egallashlari lozim. Ritmik qobiliyatni o'stirishga qaratilgan mashqlar ustida ishlashlari ko'zda tutilgan. Razminka 6 pozitsiyadan.

2-mavzu. Raqsning texnikasi.

Bosh xarakatlari: yonga burilish, to'g'ri tutish, oldinga va orqaga sal egilish. Gavda holatlari: rasmiy va turli xarakatlar bilan bog'liq. Qo'l xarakatlari: asosiy pozitsiyalar va ularning turlari. Oyoq holatlari va ularning boshqa omillari bilan chambarchas bog'langanligi.

3-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakatlar: Polsha polonezi 18-asr raqsning asosiy xarakatlari.

4-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakatlar: Braziliya “Samba”si raqsning asosiy xarakatlari

5-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakatlar: Argentina tangosi raqsning asosiy xarakatlari.

6-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakatlar: Djayf raqsning asosiy xarakatlari.

7-mavzu. Raqsning milliy turlari.

O'zbek raqsi tarixidan. Buyuk raqqosalar haqida ma'lumotlar. Buxorocho raqs matabi (Etyud).

8-mavzu. Raqsning milliy turlari.

Yevropa raqslari va ularga xos xarakatlar: Zamonaviy ritmik raqsar.

Oraliq nazorat

Oraliq nazorat – har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda kafedrada topshiriladi.

Kollokvium, Akademik konsert.

Yakuniy nazorat.

Yakuniy nazorat - har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda kafedrada topshiriladi.

Kollokvium, Akademik konsert.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Raqs fanining maqsadi va vazifalari, musiqa ta'limidagi o'rni;
2. Tanlangan raqs asarlarni o'rganish va o'qituvchi bilan repetitsiya qilish;
3. Ritmik qobiliyatini yuzaga keltirish mashqlari;
4. Raqs ijro texnikasini o'stirish;
5. Bosh xarakatlari: yonga burilish, to'g'ri tutish, oldinga va orqaga sal egilish;
6. Ijromahorati, artistizm, stil ifodasi ko'nikmalarini egallash;
7. Talabalar bir-birini tinglab, ijroni baholash;
8. Qo'l xarakatlari: asosiy pozitsiyalar va ularning turlari;

9. Tajriba repetitsiyalar vositasida o'z ijodiy yoki ijro yo'nalishini aniqlash kabi zarur ko'nikmalarni shakllantirish.

Amaliy mashg'ulotlarda faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III. Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakl va mazmuni

Mustaqil ta'limni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriyalardan, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

- Raqs mahoratini rivojlantirish ustida ishlash.
- Ritmik qobiliyatini yuzaga keltirish mashqlari.
- Bosh xarakatlari: yonga burilish, to'g'ri tutish, oldinga va orqaga sal egilish usullaridan foydalanish.
- Akademik konsertda murakkab asarlarni o'rganib yuqori natijalarga erishish.
- Yevropa raqslari va ularga xos xarakatlar. Vals, polonez, polka, menuet va boshqalar raqslarning asosiy xarakatlari ustida ishlash.
- O'zbek raqsi tarixidan. Buyuk raqqosalar haqidagi ma'lumotlar bilan tanishish.

3.	<p>V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllangan kompetensiyalari)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> –Yakka va guruhli raqs shakllari; –xoreografiya va sahna plastikasi; –estrada qo'shiqchiligi san'atida raqs xarakatlari <i>xaqida tasavvurga ega bo'lishi</i>; –klassik va zamonaviy raqs san'ati va tarixini; –estrada qo'shiqchiligi sahnasida sodda xoreografik kompozitsiyalarini; –yakka va guruhli raqs xarakatlarini bajarishni; –turli raqs ijrochiligi maktablari va yo'nalishlarini; –raqs san'atining turli ifoda imkoniyatlarini; –raqs san'atida artistik mahorat me'yorlarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; –sahnada raqs xarakatlarini bajarish; –estrada qo'shig'iga raqs kompozitsiyasini tuzish; –shou-konsert dasturlarida xoreografik guruhlar bilan ijodiy ishlash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interfaol keys-stadilar; • Blits-so'rov, Sinkveyn; • Guruh tarzda repetitsiyali ish; • Konsertlarga tayyorgarlik; • Sahnada ijro etish; • Guruhli loyihalar; • Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, Raqs asarini to'g'ri ijro etish, raqs element ijro ko'nikmalarini egallash; o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, Oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat Raqs ijro dasturini topshirish.</p>

6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <p>1.R.Dosmetova, N.Abraykulova. Raqs. Darslik. – T., “Barkamol fayz media”, 2017. – 160 bet.</p> <p>2.Karimova R. O‘zbek raqslari. O‘quv qo‘llanma. T., “Cho‘lpon”, 2003.</p> <p>3.The DANCE of CHARACTER&PLOT, Di Ann Mills, DM Publishing Houston. TX www.dmpublishing.com.</p> <p style="text-align: center;">Qo‘shimcha adabiyotlar:</p> <p>1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. - 488 b..</p> <p>2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida. PF-60 son 28.01.2022 yil.</p> <p>3. Abraykulova N. Raqs jamoasi bilan ishlash uslubiyoti. T., 2003.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbaalari</p> <p>1. http://estrada-art.uz/</p> <p>2. http://www.youtube.com</p> <p>3. http://library.konservatoriya.uz/</p> <p>4. www.musiqqa.uz</p> <p>5. http://portasound.ru/music-search/musiqqa-olami</p>
7.	<p>Fan dasturi Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisilari bo‘yicha O‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashi 2024 yil “30” <i>avgust</i> -dagi <i>1</i> - sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan</p>
8.	<p>Fan/modul uchun mas’ul: D.D.Amanullayeva – O‘zR san’at arbobi, O‘zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi Milliy estrada san’ati instituti “Estrada xonandaligi” kafedrası mudiri, professor</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>1. G.I.Muxamedova - O‘zDK, “Akademik xonandalik va opera tayyorlovi” kafedrası professori;</p> <p>2. G.N.Usmanova - O‘zDXA “Xoreografiya jamoalari rahbari” kafedrası mudiri, san’atshunoslik fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).</p>